

Onderwerp:	Kaderbrief begroting 2025
Datum B&W-vergadering:	4 juni 2024
Datum raadsvergadering:	4 juli 2024
Portefeuillehouder:	M.A. Barber
Ambtenaar:	Marc Jansen
e-mailadres:	M.Jansen@bergendal.nl
Zaaknummer:	Z-24-108313
Documentnummer:	VB/Raad/24/01899

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

De financiële uitgangspunten vast te stellen voor het opstellen van de begroting 2025 volgens de bijlage bij dit raadsvoorstel.

Inleiding

In onze Financiële verordening 2023 staat dat het college de raad kaders aanbiedt voor het beleid en de financiële kaders van de begroting voor het volgende begrotingsjaar en de meerjarenraming.

Op advies van ons college stemde het presidium in 2023 ermee in om een kaderbrief met (financiële) uitgangspunten, maar zonder beleid op te stellen. Dit in plaats van een kadernota. In het project herinrichting Planning en Control (P&C) is afgesproken dat we met ingang van de begroting 2026 weer met een Kadernota gaan werken.

Financieel Meerjarenperspectief

Hieronder geven we het actueel financieel meerjarenperspectief weer. De cijfers zijn gebaseerd op de laatst bekende ontwikkelingen. Hierbij hebben we rekening gehouden met ontwikkelingen die bij het financieel afronden van de Voorjaarsnota per april 2024 bij ons bekend waren.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	2024	2025	2026	2027
FMP in primaire begroting 2024	80	-102	-5.706	-5.184
<i>waarvan incidenteel</i>	-29	0	0	0
<i>structureel</i>	109	-102	-5.706	-5.184
Totaal 1e begrotingswijziging	-60	-	-	-
FMP na 1e begrotingswijziging	20	-102	-5.706	-5.184
Totaal besluitvorming	-46	-190	-252	-394
Totaal mutaties Voorjaarsnota	33	-10	30	83
FMP na Voorjaarsnota 2024	7	-301	-5.928	-5.495
<i>waarvan incidenteel</i>	-133	0	0	0
<i>structureel</i>	140	-301	-5.928	-5.495

Voor 2025 sluit het meerjarenperspectief met een klein negatief saldo. Dit betekent dat er geen ruimte is voor nieuw beleid. Dit mede gezien in het perspectief dat vanaf 2026 de begrotingssaldi fors negatief zijn. Op dit moment constateren wij een aantal ontwikkelingen die mogelijk financiële gevolgen hebben voor de begroting 2025 en volgende jaren. We betrekken deze ontwikkelingen bij het opstellen van de begroting.

1. Motie urgente projecten
2. Kostenstijging jeugd
3. Hervormingsagenda Jeugd
4. Integraal Huisvestingsplan (IHP)
5. BENG (Bijna Energie Neutrale Gebouwen) maken gemeentelijk vastgoed
6. Re-integratietrajecten MGR
7. Bijdragen gemeenschappelijke regelingen
8. Personele kosten door toegenomen werkzaamheden en krapte op arbeidsmarkt
9. Regeerakkoord

Het grote tekort in 2026 komt doordat de algemene uitkering vanaf 2026 fors daalt. Het (demissionair) kabinet heeft alleen voor de regeerperiode (tot en met 2025) extra rijksmiddelen ter beschikking gesteld. De besluitvorming over extra rijksmiddelen na 2025 laat dit kabinet over aan het volgende kabinet. In de voorjaarsnota 2024 van het Rijk staat geen nieuwe informatie over aanvullende middelen. Dit betekent dat het Rijk in de meicirculaire 2024 algemene uitkering nog steeds de terugval in de algemene uitkering raamt. De VNG is hierover nog steeds in gesprek met het Rijk en dringt aan op aanvullende middelen.

De lopende kabinetsformatie en de demissionaire status van het huidige kabinet maken het lastig om een inschatting te maken op welk moment exact meer duidelijkheid is te verwachten. Van kabinetszijde is wel aangegeven dat besluitvorming afhangt van de stand van zaken van de kabinetsformatie en de bredere financiële context. Pas na het verschijnen van de meicirculaire ontstaat dus duidelijkheid over de opschalingskorting.

Kostenstijging jeugd

Voor de inkoop van voorzieningen voor jeugd en Wmo lopen diverse aanbestedingstrajecten. De gemeente is verplicht om reële tarieven te betalen.

Daartoe worden kostprijsonderzoeken gedaan door onafhankelijke bureaus. Uit de eerste berichten komt naar voren dat voor jeugd een stijging van de kosten met 10% niet ondenkbaar is. Een deel komt door de transformatie naar kleinschalige voorzieningen voor jeugdigen met de meest complexe zorgvraag. Deze door het rijk opgelegde transformatie is een paar jaar geleden ingezet en zorgde ook de afgelopen jaren voor een kostenstijging. Daarnaast zorgen krapte op de arbeidsmarkt en de CAO- stijging van de afgelopen jaren voor stijgende tarieven.

In 2023 waren de totale uitgaven voor jeugdvoorzieningen in Berg en Dal € 10 miljoen.

Motie Ravijnjaren

In de raadsvergadering van 14 december is motie 'Inventarisatie projecten met het oog op "ravijnjaren" in 2026/27' (2023-M043) aangenomen. Deze 'Motie Ravijnjaren' hebben we in een informatieavond op 23 mei besproken met de gemeenteraad. Hierbij zijn we ingegaan op de actuele financiële situatie, zoals het huidige financieel meerjarenperspectief, de stand van de algemene reserves en de beïnvloedbaarheid van de begroting. Verder is een overzicht besproken van de nieuwe (grote) projecten die de komende jaren op ons af komen, die van invloed zijn op onze financiën en waarvoor de komende tijd besluitvorming nodig is.

Beïnvloedbare posten

We hebben in het kader van de herinrichting van de P&C cyclus een overzicht gemaakt van de beïnvloedbare posten. Daarnaast zijn we bezig om een analyse te maken van de lasten die we per cluster hebben ten opzichte van de algemene uitkering die we daarvoor ontvangen. Dan kunnen we zien op welke clusters de tekorten voor onze gemeente vooral veroorzaakt worden. Een cluster is een totaal van taken (taakvelden) in onze begroting. Deze overzichten kunnen we gebruiken bij het inzichtelijk maken van budgetten/richting waar we kunnen bezuinigen.

Begrotingsadvies VNG

In maart 2024 heeft het VNG een eerste begrotingsadvies 2025-2028 gepubliceerd. Een tweede advies volgt na de meicirculaire en zullen we meenemen bij het opstellen van de begroting. De belangrijkste punten uit het advies zijn:

- Bereid ombuigingen/ bezuinigingen voor waartoe in uw gemeente besloten zal worden als de korting op de algemene uitkering vanaf 2026 niet wordt teruggedraaid of verzacht. Breng deze zo goed mogelijk in kaart, maar zet ze nog niet in gang.
- Presenteer deze gevolgen financieel én inhoudelijk zo scherp mogelijk.
- Focus vooral op taken in medebewind. Bijvoorbeeld Jeugd en Wmo.
- Beschrijf in ieder geval de 5 meest significante ombuigingsmaatregelen, hun consequenties en het taakveld dat daarmee geraakt wordt.

Uitgangspunten voor begroting 2025

Bij het opstellen van de begroting houden we rekening met de te verwachten loon- en prijsstijging. Het is gebruikelijk om hiervoor de inflatiecijfers van het Centraal Planbureau (CPB) te volgen. De inflatiecijfers voor 2025 zijn in maart 2024 gepubliceerd. Het CPB verwacht voor 2025 een loonstijging van 4,4% en voor goederen van 2,3%. Omdat onze uitgaven voor ongeveer 70% uit loonkosten bestaan en 30% uit kosten voor goederen komt het gemiddeld percentage voor onze gemeente uit op 3,8%. Dit gemiddeld percentage passen we toe bij de indexering van de tarieven voor belastingen, leges, sporthallen en zwembad.

De inflatiecijfers van het CPB hanteert het Rijk ook voor het opstellen van de rijksbegroting 2025 en indirect ook voor de berekening van de algemene uitkering voor 2025.

Het CPB komt in september 2024 met de volgende bijstelling van de inflatiecijfers. Het Rijk neemt de ontwikkeling van deze inflatiecijfers in de Miljoennota 2024 mee. In de septembercirculaire 2024 van de algemene uitkering weten we in welke mate deze ontwikkeling doorwerkt in de algemene uitkering.

Voor onze begroting 2025 gaan we in eerste instantie uit van de inflatiecijfers van het CPB van maart 2024. We rekenen de kostenontwikkelingen door. Ook betrekken we bij het opstellen van de begroting onder meer de 9 hiervoor genoemde ontwikkelingen. De hogere inflatie en nieuwe ontwikkelingen kunnen ertoe leiden dat de begroting 2025 niet sluitend is. In dit geval is prioritering van de investeringen en structurele uitgaven noodzakelijk. Ook is "nieuw voor oud beleid" een optie. Mocht er sprake zijn van een negatief begrotingsresultaat dan komen we met een dekkingsvoorstel voor het sluitend maken van de begroting 2025. Op dit moment is daarbij het uitgangspunt om gebruik te maken van de mogelijkheid om hiervoor de reserve (saldo jaarrekening 2023) in te zetten.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de kaderbrief stelt de raad de financiële uitgangspunten vast voor het opstellen van de begroting 2025.

Argumenten

In de "Financiële verordening Berg en Dal" staat dat het college jaarlijks de kaders aanbiedt.

Kanttekening

Dit voorstel is geschreven op het moment dat de meicirculaire 2024 algemene uitkering nog niet is ontvangen. Zodra we deze circulaire hebben doorgerekend, informeren we de raad.

Tussen het vaststellen van deze kaderbrief en het opstellen van de begroting vinden nog nieuwe ontwikkelingen plaats. Wij maken de begroting zoveel mogelijk op basis van de laatste ontwikkelingen waaronder de septembercirculaire 2024 algemene uitkering. De afwijkingen ten opzichte van deze kaderbrief lichten we toe.

Om voor repressief toezicht van de provincie (toezichthouder) voor de begroting 2025 in aanmerking te komen moet minimaal het eerste jaar van de meerjarenbegroting, dan wel het laatste begrotingsjaar sluitend zijn. Het actuele meerjarenperspectief laat nu geen sluitende begroting voor 2025 zien. We streven er naar een structureel sluitende begroting 2025 aan u voor te leggen, zodat we onder repressief blijven vallen. Repressief toezicht betekent dat de gemeente haar vastgestelde begroting en begrotingswijzigingen kan uitvoeren, zonder dat de Provincie deze vooraf moet goedkeuren.

Financiële onderbouwing

De financiële gevolgen van dit raadsvoorstel rekenen we door in de op te stellen begroting 2025.

Communicatie

Wij stellen de Kaderbrief begroting 2025 beschikbaar via de website programmavan.bergendal.nl.

Aanpak/uitvoering

Wij nemen de uitgangspunten uit deze vast te stellen kaderbrief mee bij het opstellen van de Programmabegroting 2025-2028.

Burgemeester en wethouders,

De secretaris
E.W.J. van der Velde

De burgermeester
mr. M. Slinkman

Bijlage – onderdelen van dit voorstel

Bijlage 1 algemene financiële uitgangspunten voor opstellen begroting 2025

De raad van de gemeente Berg en Dal,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 4 juni 2024,

b e s l u i t :

1. Vast te stellen de financiële uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2025 conform de bijlagen bij dit raadsvoorstel.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Berg en Dal op 4 juli 2024.

De raadsgriffier,

De voorzitter,

E.W.A.T. Pastoors

mr. M. Slinkman

Bijlage 1 algemene financiële uitgangspunten voor opstellen begroting 2025

Voor het opstellen van de Programmabegroting 2025 hanteren we de volgende algemene financiële uitgangspunten.

Inwoners

Het aantal inwoners ramen we voor de periode 2025-2028 op 35.000 inwoners.

Indexering lonen en prijzen

Indexering lonen 4,4%

Indexering prijzen 2,3 %

Het inflatiepercentage voor 2025 baseren we op de cijfers in het CEP 2024 van het Centraal Planbureau. Deze cijfers zijn in februari 2024 gepubliceerd. Hierop baseert het rijk doorgaans ook de cijfers in de meicirculaire.

De raming voor lonen in 2025 verhogen we met 4,4% ten opzichte van 2024 en die voor prijzen met 2,3%. Voor de belastingen hanteren we het inflatiepercentage van 3,8% dat is gebaseerd op de verhouding dat onze uitgaven voor 70% uit loonkosten bestaan en 30% uit kosten goederen.

In afwijking van het percentage voor prijzen rekenen we de hogere prijzen voor energie en het tekort aan grondstoffen door in onze budgetten en investeringen.

Voor de jaren na 2025 ramen we nu geen inflatiecorrectie. Dit doen we in de volgende jaren.

Indexering Gemeenschappelijke regelingen

In 2025 krijgen de gemeenschappelijke regelingen (GR) volgens de Begrotingsrichtlijnen regio Nijmegen (BRN) een compensatie van 6,54% (dit is inclusief 1,92% nacalculatie over 2024). De GGD, VRGZ en ODRN geldt een afwijkende indexering van respectievelijk 4,83%, 4,62% en 4,77%, omdat zij een andere indexeringssystematiek toepassen. Over de jaren heen loopt dit in de pas met de BRN-richtlijnen.

Uitwerking indexering begroting

Bij de uitwerking van deze uitgangspunten naar de begroting 2025 passen we niet standaard een algemene inflatiecorrectie toe. Per raming maken we bij het opstellen van de begroting een realistische inschatting. Zo kunnen we het inflatiepercentage voor de loonstijging nog bijstellen als er bijvoorbeeld een nieuw akkoord is bereikt over een CAO voor gemeenten per 2025.

Belastingen, heffingen en leges

Hieronder geven we per belasting, heffing of leges aan wat het uitgangspunt is voor de begroting 2025.

Omschrijving	Uitgangspunt
Onroerende zaakbelastingen (OZB)	De tarieven voor 2025 verhogen we met de inflatiecorrectie (3,8%).
BIZ-belasting	Voor de BedrijvenInvesteringsZone Belasting (BIZ) is een uitvoeringsovereenkomst aangegaan met de Vereniging BIZ Groesbeek Centrum voor een periode van 5 jaar. Deze overeenkomst loopt tot en met 2026. Ook is met Vereniging BIZ Millingen Centrum een overeenkomst van 5 jaar tot eind 2024 gesloten. De tarieven wijzigen niet.

Omschrijving	Uitgangspunt
Toeristenbelasting	De raad heeft besloten om de tarieven in de jaren 2022 tot met 2026 gelijk te houden. Voor het jaar 2025 blijft het tarief op € 1,63 (2024: € 1,63) per overnachting en € 1,03 (2024: € 1,03) per overnachting op een kampeerterrein.
Forensenbelasting	We sluiten voor de tariefsverhoging voor 2025 aan bij ons gemeentelijk beleid over de toeristenbelasting. Het tarief voor 2025 bedraagt € 306 (was € 306 in 2024).
Afvalstoffenheffing	Het tarief voor afvalstoffenheffing is kostendekkend.
Rioolheffing	Conform het huidige GRP (Gemeentelijk RioleringsPlan) verhogen we de tarieven met de inflatiecorrectie (3,8%). Het tarief is kostendekkend.
Rioolaansluitrecht	Het tarief voor rioolaansluitrecht is kostendekkend.
Grafrechten	De tarieven voor 2025 verhogen we met de inflatiecorrectie (3,8%).
Marktgeden	De tarieven voor 2025 verhogen we met de inflatiecorrectie (3,8%).
Leges, gebaseerd op tijdsbesteding	Deze tarieven berekenen we op basis van de uitgaven en het uurtarief voor 2025.
Leges rijbewijzen of paspoorten	Voor de leges voor rijbewijzen en paspoorten stelt het Ministerie van Binnenlandse Zaken normen en/of maximumtarieven vast. Wij brengen de door het Ministerie vastgestelde tarieven in rekening bij de aanvragers.
Leges overig	Voor de overige tarieven in de legesverordening streven we naar kostendekkende tarieven.

In de laatste raadsvergadering van 2024 komen we met een raadsvoorstel over de belastingtarieven voor 2025.

Gemeentelijke sporthallen, sportzalen en zwembad

De tarieven voor 2025 voor 2 sporthallen, 2 sportzalen en zwembad verhogen we met het inflatiecorrectie van 3,8%. De nieuwe indexering gaat per 1 augustus 2025 in.